

Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računira naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Štajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptuj v nedeljo dne 3. aprila 1910.

XI. letnik.

Kdo je kriv??

Kmetje na spodnjem Štajerskem! Kdo je kriv, da se je ustavila regulacija Drave, da se je vzelo 8 1/2 milijonov kron, da se je vrglo stotero delavcev na cesto, da se je kmetom napravilo za milijone kron škoda?

Prvaški poslanci so krivi, ker so s svojo obstrukcijo razbili deželni zbor!

Kdo je kriv, da se ni ničesar storilo glede vелеvažnih železnic (n. p. Sv. Lenart-Ptuj-Rogatec-Brežice ali Ormož-Ljutomer itd.)?

Prvaški poslanci so krivi, ker niso pustili deželni zbor delati!

Kdo je kriv, da kmeti ne dobijo več brezobrestnih posojil za prenovljenje vinogradov?

Prvaški poslanci so krivi! Oni niso pustili o temu v deželnem zboru sklepati!

Kdo je kriv, da se je vam nesrečnim kmetom, ki vam je toča ali suša vse vzela, vsako podporo odjedlo? Kdo je kriv, da ne dobite nič, čeprav ste podpore krvavo potrebni?

Prvaški poslanci so krivi, kajti oni so na češko komando preprečili, da bi vam deželni zbor to podporo dovolil!

Kmetje! Obrnite vašim škodljivcem hrbet!

Nemška šola v Hrastniku.

G. nadučitelj Anton Schuen objavil je v „Grazer Tagblattu“ zanimivi članek, kateremu posnemamo sledeče točke: Sprejem dela nemške šole v javno upravo, s katerim se je tudi postavno potrebo nemške šole za Hrastnik priznalo, kliče zgodovino ustanovitve te šole zopet v spomin. Kako malo jih je, ki vedo kaj več o našem kraju, ki znajo ceniti industrijski pomen Hrastnika. Kdor stopi v dolgo hrastniško dolino, misli skoraj, da je v angleškem industrijskem kraju. Vsako kamenje, vsak zid, vsak dimnik spominja tukaj na neumorno delo. Tukaj se ne vživa; zato je tudi le malo hiš v praznični obleki. Le natura cveti v lepoti in olepšava deželo. Tisoči pridnih rok se giblje tukaj v treh velikih podjetjih. V rudniku se dviga črni diamant, v kemični fabriki se izdeluje razne produkte in v glažuti steklo. V tem kraju dela so poklicali fabriški direktor Wieltschnig in rudniška uradnika Ammer ter Bössner nemško šolo v življenje. Drugi bi pri nastopivšem nasprotovanju desetkrat puško v korozu vrgli. Ali ti trije so izdržali in delo dokončali. Že pred leti se je hotelo v Hrastniku prepotrebno nemško šolo ustanoviti. Ali razmere takrat tega niso dopustile. Zato se je ustanovil l. 1906 šolski odbor, ki je na predlog g. Ammerja sklenil, da bode z vsemi sreostvi za ustanovitev nemške šole deloval. Položilo se je pole in dobilo presenečljivo novico, da je v Hrastniku 158 otrok za nemško šolo. Nasprotniki so seveda z najgršimi sredstvi

delovali. Hujskali so zlasti pri lastnikom rudnika. Ali pomagalo jim ni. V tem času je tudi nemški „Schulverein“ sklenil, da bode za novo šolo dve učni moči in otroško vrtnarico zastonj preskrbel. Dne 12. marca 1907 se je ustanovilo društvo za uresničenje nemške šole. To društvo je imelo 28. marca sejo, na kateri se je sklenilo, pričeti z zgradbo šole. G. direktor Wieltschnig je podaril brezplačno neko zemljišče, ki je bilo last njegove žene. In 1. maja l. 1907 se je pričelo z zgradbo. 9. oktobra 1907 je bila vsa zgradba gotova. Troški so znašali 35.470 kron. Dne 13. oktobra se je zgodilo slavnostno blagoslovljenje nove šole. 15. i. m. pa je pričel poduk. Bilo je v 1. razredu 52 otrok, v 2. razredu 67, skupaj torej 119 otrok. V otroškem vrtecu je bilo 30 otrok. Dne 17. januarja 1908 je obiskal deželni šolski nadzornik g. Vodušek novo šolo in jo je pohvalil. Zahteval je vpeljavo 3. razreda, kar se je tudi zgodilo. Koncem drugega leta obstoja nemške šole je obiskalo 134 otrok, vrtec pa 33 otrok. 30. avgusta 1909 se je podarilo šoli pravico javnosti, kar je v prvi vrsti dobrim šolskim uspehom ter delovanju poslanca Marckhl zahvaliti. 24. februarja 1910 pa je sklenil deželni šolski svet ustanovitev 1 razredne nemške šole v Hrastniku, to se pravi, zasebno nemško šolo je dežela prevzela. Tudi 4. razred se bode kmalu ustanovil, kajti število šolarjev znaša letos 182 otrok. Nasprotniki so proti nemški šoli kar divjali. L. 1908 so raztrgali omrežje pri šoli. L. 1909 so odrezali pri šoli cesarsko zastavo, oktobra 1909 pa so razbili vsa šolska okna. Ali šola obstoji in bode obstojala. Čast vsem, ki so jo pomagali uresničiti!

Politični pregled.

Politični položaj je nespremenjen; lahko se reče: nespremenjeno slab. Ali zasedanjem državne zbornice se bode pač moralo nekaj ukreniti. Vlada pač nima nobenega pravega zaupanja od nobene strani. To je prava vlada brez pristašev. Slovenski poslanci še vedno naprej grozijo, da bodejo preprečili delo v državni zbornici kakor v štajerskem deželnem zboru. Uspeh te nesrečne prvaške politike je beda!

Anarhisti na Reki. V Reki (Fiume) je aretirala policija nevarnega anarhista Leo Catalano iz Italije. Zaprti je baje več drugih nevarnih anarhistov, m. nj. enega brivca, izdal.

Župnik vohun? Župnika Bohatyrec v rusinski občini Ranestic je nadškof odstavil in degradiral. Govori se, da je župnik kot vodja rusofske stranke veliki političar in da je tudi zamešan v neko vohunsko zadevo. Tako daleč pridejo duhovniki, ki pozabijo na svojo dolžnost in politikujejo!

Cestni boji v Pregradi. V Pregradi, Hrvatsko, je ljudstvo na Velikonočno nedeljo streljalo. Oblast je to bedasto streljanje že preje prepovedala in je vsled tega orožništvo ljudstvu to reklo. Ali množica je pričela na žandarje kameenje metati. Štiri orožniki so bili ranjeni. Vsled tega so morali žandarji orožje rabiti. Pričeli so streljati in ranili štiri kmetov težko. Oblast je zapovedala natančno preiskavo.

Morilca kneza Ito so v Port Arturu obsojili na smrt in 25. marca tudi obesili.

Na turško-bulgarski meji pride zdaj opetovano do spopadov med vojaki obeh držav. Tudi 27. t. m. se je vršil boj, ki je trajal več ur in pri kateremu se je več vojakov ranilo.

Abesinski cesar Menelik je baje smrtonovarno obolel. Cesarico Taitu, ki dela proti državi, so baje zaprli. Bojijo se v slučaju smrti za življenje tujcev.

Dopisi.

Iz Hoč. Cenjeni gospod urednik! Naznanimo Vam, da nam je hočki kaplan Krajncček naročil za vse kmete v Hočkem Pohorju „Slov. Gospodarja“. Na Velikonoč smo se posvetovali, kaj nam je proti temu nasilstvu storiti. Sklenili smo lažnivca nazaj poslati in „Štajerca“ naročiti. — (Sledi 8 podpisov). — Opomba uredništva: Hvala Vam, vrli možje! Prisiljeno blago je vedno slabo. „Štajerc“ se nikomur ne sili, „Gospodarja“ pa mečejo politikujoči duhovniki kar trumoma med ljudstvo. „Štajerc“ je kmetška kri, zato zastopa vedno resnico in se ne boji nikogar. Živeli napredni možje!

Od sv. Duha v Halozah. Mi Duhovčani prosimo in tudi zahtevamo od g. Šegula, našega sicer priljubljenega in spoštovanega nadučitelja in obenem tudi organista naše farne cerkve sv. Duha, da ker je vse drugo lepo in prenovljeno v naši sedaj od drugih radi lepote odklikovani cerkvi, naj tudi on prenovi in predrugači svoje dosedaj zanemarjeno pevsko društvo. Mi tedaj zahtevamo, da mora g. Šegula to društvo popolnoma odstraniti in čisto drugo boljše vpeljati, da bomo vendar enkrat slišali pri sv. maši lepe pesmi. — Več faranov naprednega mišljenja.

Vabilo na naročbo.

Ob priliki novega četrletja opozarjamo svoje cenjene naročnike, ki so z naročnino zaostali, naj isto poravnajo.

„Štajerc“

je danes najbolj razširjeno glasilo štajerskih in koroških kmetov, ki se zavzema za skupno gospodarsko delo.

V vsaki hiši

naj bode ta list!

Uredništvo in uprava.

Novice.

Velikonočno streljanje.

Kako krasna je Velikonoč in kako neumno jo praznujejo gotovi ljudje! Med ljudstvom je mnogo lepih navad, ki so vredne spomina in katere se mora ohraniti. Ali nekaj je tudi grdih